

REVISTA DE FILOSOFIE
1-2 /2009

CONCEPȚIA LUI HAYEK DESPRE LIBERALISMUL UMANIZAT
FERNANDA HERRERA ACUÑA

Rezumat. Friedrich von Hayek a încercat să analizeze modul în care diferite activități umane nu sunt numai un tip de material de produs, ci și un rezultat al unui proces intuitiv și de adaptare, caracterizat prin faptul că permite și angajează evoluția a ființei umane, generate de un feed-back constant între sectorul privat și sfera publică de activitate a omului. Suma teoriilor și a principiilor diverse cu privire la transformarea individuală și socială acest studiu reprezintă un efort pentru a stabili un echilibru între patrimoniul umanității și aspirațiile sale.

FILOSOFIA ÎN CONTEXTUL AUTONOMIEI VALORILOR
CULTURII

MARIN AIFTINCĂ

Rezumat. Studiul pune accentul pe discuțiile cu privire la emergența filosofiei din cultură, dat fiind că filosofia nu poate fi concepută în afara culturii, dar nu poate fi nici cufundată în cultură. Filosofia este, așadar, abordată ca o formă fundamentală a creației culturale, ocupându-se cu investigarea existenței interioare a ființei umane ca ființă spirituală. Filosofia găsește în cultură o cale de acces spre spiritualitatea ființei umane și îi menține solul fertil cultivând-o.

CONCEPȚIA ETICĂ A LUI R.M. HARE

TEODOR VIDAM

Rezumat. Studiul intitulat *Ethics' conception* by R.M. Hare ia în considerare în special trei probleme: în primul rând problema de particularităților de limbaj moral (cuvânt-valoare, proprietățile stării de spirit imperative și exigențele universale prescriptive), în al doilea rând, studiul se preocupă cu specificul judecăților morale (locul său între judecățile existențiale și de valoare, menite să unifice semnificațiile universal prescriptive, constatativ-descriptive și de gândire evaluativă cu nivelurile sale: intuitiv, critic și meta-etic). R.M. Hare are o contribuție majoră și a marcat cu siguranță gândirea morală din secolul XX.

STATUTUL ECOSOFIEI ȘI AL ECOLOGIEI DIN PERSPECTIVA RAPORTURILOR CU FILOSOFIA

CONSTANTIN STROE

Rezumat. Lucrarea investighează momentul și limitele de includere a două ramuri filosofice nou-incluse, "ecosofia" și ecologia. Sunt aceste științe, sau nu sunt filosofii cu drepturi depline? Sunt ele egali sau subordonați în cadrul filosofiilor? Acestea ar putea fi considerate discipline de frontieră și, de asemenea, propuneri de *Weltanschauung*. Ele dovedesc deschiderea filosofiei pentru viitoarele dialoguri de idei.

FORMELE FUNDAMENTALE ALE ANGOASEI – INTRE PSIHLOGIE ȘI FILOSOFIE – DESPRE ACTUL RATAT AL UNUI PSIHANALIST –

HORIA PĂTRAȘCU

Rezumat. Prezentul articol își stabilește sarcina de a identifica diferențele dintre abordările filosofice și psihologice ale angoasei prin analiza unei renumite cărți a lui Fritz Riemann *The Fundamental Forms of Anguish*. Odată stabilit acest scop, munca lui Riemann este cel mai bun exemplu de utilizat, deoarece ratează șansa de a media între cele două abordări menționate mai sus, un proces care ar fi beneficiat atât de pe urma abordării psihologice, cât și de pe urma abordării filosofice. Începutul cărți ipromite cititorului că, în analizarea angoasei autorul însuși se poziționează pe pragul dintre filosofie și psihologie, doar pentru a realiza în scurt timp că autorul, ca și cum ar copleșit de o sarcină prea dificilă, renunță la filosofie și se întoarce la psihologie, un tărâm în care angoasa înseamnă frică. Operând în acest mod, toate aspectele devin simplificate, clasificările sunt ușor de făcut, simetria este mai puternică, încă, în scopul realizării faptului că unificarea promisă inițial a eșuat. În finalul articolului vom trasa portretul a ceea ce a fost pe punctul de a fi.

DESPRE FILOSOFIE, CA FORMĂ DE VIAȚĂ

PETRU IOAN

Rezumat. Într-o abordare originală a paradigmei situaționale din domeniul meta-filosofiei, ne-am propus să tratăm șapte puncte de contact omologice între viață și filosofie.

Printr-o astfel de comparație, filosofia apare – din nou – ca un domeniu de activitate spirituală, *normal* și *predictibil*, în aceeași măsură ca știința în sine, cele două forme simbolice reproducând cumva pulsațiile și evoluția vieții spirituale, de fapt a vieții în întregul său.

C. RĂDULESCU –MOTRU ȘI W. OSTWALD: „PERSONALISM ENERGETIC” ȘI „ENERGETISM”

ALEXANDRU BOBOC

Rezumat. Autorul încearcă o comparație între știință și doi mari oameni de știință și filosofi care merg dincolo de formalism. Prin conceptualizarea ideii de energie ei desemnează sistemele moniste de gândire în cadrul orizontului ”energetism”-ului în momentele în care substanțialismul era în declin și chiar și în criză. Fizica modernă, având în vedere sale impresionante aparate matematice, se desparte de intuitivism, descriere calitativă, persistența în *Bild* și consacră valoarea relativului și a cantității. Conceptele ”clasice” de spațiu, timp, materie, și mai ales cauzalitate și lege, trec prin transformări profunde de re-semnificare și de re-modelare.

DESCHIDERI SPRE FILOSOFIA PSIHOLOGIEI ȘI A MENTALULUI ÎN OPERA LUI RĂDULESCU-MOTRU, ȘTEFAN LUPAȘCU ȘI ION PETROVICI

ANGELA BOTEZ

Rezumat. Una dintre dimensiunile paradigmatică întreținute de filosofia românească din perioada interbelică este preocuparea cu privire la aspectele psihologice ale cunoașterii, care par să câștige importanță în prezent, cu nașterea a ceea ce se numește astăzi filosofia minții. Filosofia minții este un tip specific de filosofie a cunoașterii corelată cu ontologia, epistemologia și metodele științelor preocupate de inteligența artificială și neuro-știință. Definițiile conceptuale și delimitările disciplinare din acest domeniu teoretic sunt încă în curs de dezvoltare, în timp ce există numeroase tentative de clarificare, sistematizare și analiză critică a teoriilor filosofice sau științifice ale conștiinței.

FUNDOIANU DESPRE LUPAȘCU, CIORAN DESPRE FUNDOIANU – circumstanțierea unei recenzii –

VICTOR BOTEZ

Rezumat. Studiul recuperează unele dispute interesante pentru a evidenția contribuția ale filosofiei românești, cu o vocație universală. Astfel, autorul prezintă un comentariu asupra perspectivei lui Fundoianu că Lupașcu (Lupasco) a derulat o filosofie remarcabilă și radicală, un idealism nou, afirmând imanența contradicției, singurătatea logicii, declanșând o serie de dispute ulterioare și de reacții violente. Cioran plasează chiar și biografia lui Fundoianu, nu numai opera lui, sub semnul unor constelații tragice. Cu toate acestea, cel mai important este eroismul gândirii, dovedit de către acești autori și acesta este, de asemenea, și concluzia studiului.

LOGICA DINAMICĂ A CONTRADICTORIULUI – UN „NOVUM ORGANUM” AL SEC. AL XX-LEA

MARIA MICHIDUȚĂ

Rezumat. La sfârșitul erei noastre moderne, logica clasică a lui Aristotel obișnuia să fie considerată o teorie închisă, cu disponibilitate explicativă limitată. Totuși, aceasta, a deschis calea spre o logică (mai) generală (non-aristotelică). O astfel de logică, de asemenea, a fost susținută cu insistență de fizica cuantică, teoria cea mai revoluționară a secolului XX, al cărei grad de intuitivism al conceptelor se estompează evident, când ”magia vizualizării” dispare complet. În acest context, o dinamica logicii contradictoriului, creat de filosoful francez de origine română Stéphane Lupasco are un statut special în comparație cu alte tentative contemporane în domeniul logicii. Această logică reprezintă o schimbare reală a paradigmei în raport cu logica aristotelică clasică, oferind inteligibilitatea adecvată științei contemporane al căreia îi este canon ontologic și *organon*.

CONSTANTIN RĂDULESCU-MOTRU ȘI ALEXANDRU SCARLAT STURZA: SIMILITUDINI ÎN INTERPRETAREA CREAȚIEI

VASILE ȚAPOC, OCTAVIAN MOȘIN

Rezumat. Lucrarea investighează creația în domeniul său filosofic de mare complexitate și care intrigă. Constantin Rădulescu-Motru a considerat că la originea a conștiinței umane rămâne abilitatea de a fi receptivi la noutate ca un catalizator pentru gândirea filosofică. Creația originală este determinată de un moment dinamic al vieții culturale din trecut, rod al

unei vocații. Pentru Alexandru Scarlat Sturza creația este legată de efortul cuiva de a se depăși pe sine, ajungând la esența divină a realității. Astfel, avem aici o relație de complementaritate între o paradigmă raționalistă și științifică și una socială și culturală.

GREUTATE ȘI UȘURINȚĂ ÎN TRATATUL ARISTOTELIC *DE CAELO*

ȘERBAN N. NICOLAU

Rezumat. Cartea a patra a tratatului *De caelo* investighează noțiunile de greu și ușor. Interpretarea pornește de la o abordare în profunzime a teoriei elementelor, continuă cu o poziționare a acestor noțiuni în relație cu interpretările predecesorilor, și apoi la argumentele care implică o dialectică a stărilor, cum ar fi starea de gol și cea de plin. De asemenea, se stabilesc particularitățile de comportament pentru lucrurile care sunt fie grele, fie ușoare, din perspectiva celor două maniere de generare pentru acestea, trecând la discursul cu privire la existența uneia sau a două materii ...

IUBIRE EDUCATOARE ȘI SEDUCȚIE ÎN *ALCIBIADE* DE PLATON

ȘTEFAN VLĂDUȚESCU

Rezumat. Studiul discută mesajul de filosofie ca un mesaj care nu poate fi exclusiv despre filosofie, cu excepția cazului în care aceasta este o consecință a unui gând despre orice altceva în afară de filosofie pornind de la aspectele esențiale pentru a ajunge la cele "mai puțin semnificative". Studiul este o reflecție asupra pluralității de înțelepciuni implicate de abordările filosofice, de la etică la seducția paidetică, de la Aristotel și Platon, la Socrate și Alcibiade, trecând prin mai mulți interpreți, cum ar fi R.-M. Hare, E.-R. Dodds, V. Descombes, J. Moreau, L. Robin, J. Wahl, Y. Brès, J. Brun, M. Foucault, H. Joly, V. Goldschmidt, V. Muscă, A. Posescu ...

DOGMA TEOLOGICĂ A TRINITĂȚII DIN PERSPECTIVA METAFIZICII

MIHAI TEODORESCU

Rezumat. Faptul teologică a Sfintei Treimi este discutat în limbajule metafizic al științelor cognitive:
Dumnezeu - Tatăl este Ființa informațională a universului.

Isus Hristos are un statut divin atins prin întruparea lui Dumnezeu Tatăl în materie a universului în același timp cu Big-Bang-ul subliniind discontinuitatea energetică-informațională-divină. Duhul Sfânt este expresia continuității energetic-informational-divină care se manifestă prin auto-organizare și auto-reproducere a sistemului Bertalanffy de tip material real: atom, moleculă, celulă, ecosistem, planetă, stea etc.

Fiecare sistem material real deține o energie informațională divină cu un efect structurat, a cărei energie entropică, care este o condiție a haosului, este opusă unui proces de feed-back negativ. Energia informațional-divină este o condiție de viață și libertate, în timp ce energia entropică este condiția morții și necesității.